

رام - سیزدهم شهریور

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنزدوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- ۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- ۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- ۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

سیزدهم شهریور

روز سیزدهم شهریور سال ۴۶۹ هجری خورشیدی (۶ رجب ۴۸۳ق) رئیس مظفر حاکم دامغان شد. حدود هشتصد سال بعد، جنبش تنباکو با کوتاه آمدن ناصرالدین شاه به پیروزی رسید و تلگراف شاه که الغای امتیاز تنباکو را اعلام می‌کرد در چنین روزی به سال ۱۲۷۰ به شهرهای مختلف رسید و شورشها را آرام ساخت. پانزده سال بعد در ۱۲۸۵ نظامنامه انتخابات مجلس شورای ملی که توسط هیئت پنج نفری تهیه شده بود از طرف مظفرالدین شاه توشیح شد، و یک سال بعد در ۱۲۸۶ پس از به قدرت رسیدن محمدعلی شاه اولین شماره‌ی روزنامه تندرو هتاک «روح القدس» به مدیریت سلطان العلمای خراسانی در تهران منتشر شد.

ارشادالدوله در بند، دقایقی پیش از اعدام

در همین روز نمایندگان مجلس شورای ملی میرزا محمودخان احتشام السلطنه را به ریاست خود برگزیدند. تا چهار سال بعد مشروطه‌خواهان در برابر شاه مستبد به پیروزی رسیده بودند و وقتی محمدعلی شاه با سپاهبانی برای بازپس‌گیری تاج و تختش به ایران وارد شد، روز سه شنبه سیزدهم شهریور سال ۱۲۹۰ قوای دولتی و مجاهدان ارمنی و نیروی بختیاری به سرکردگی یپرم خان و سردار بهادر و سردار محتشم به نبردشان شتافتند و در برابر نیروی ارشادالدوله آرایش جنگی گرفتند و به این شکل زد و خورد بین دو سپاه در امامزاده جعفر ورامین آغاز شد. تا پایان این

روز مستبدین شکست خورده و ارشدالدوله اسیر شده بود. یکی از سرداران مهم این نبرد در جبهه‌ی مشروطه خواهان رضا خان میرپنج بود.

در همین روز به سال ۱۲۹۸ مصطفی کمال پاشا گروهی از پیروانش را برای تصمیم‌گیری درباره‌ی آینده‌ی آناتولی و تراکیه در سیواس گرد آورد. همین دسته کمی بعد به قدرت رسیدند و به سال ۱۳۰۴ در ترکیه قانونی گذاشتند که بر مبنای آن مردان می‌بایست موقع سلام کردن به هم مثل اروپاییان کلاهشان را از

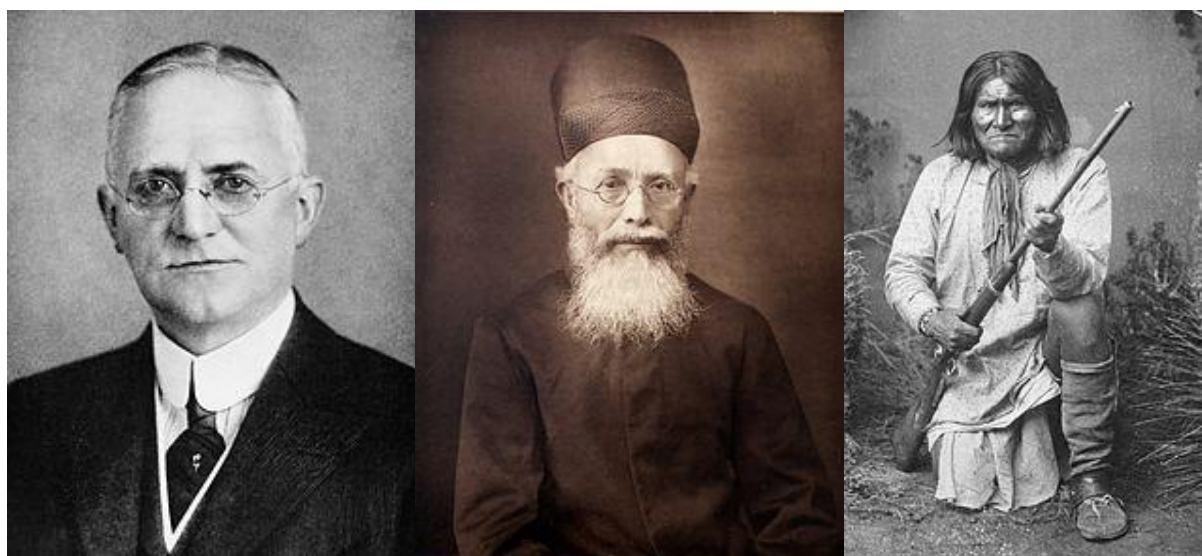
سر بردارند و این برای مردمی که بر اساس سنت‌شان برهنه کردن سر را بی‌ادبی می‌دانستند، سنگین بود. در ۱۳۱۳ محمدعلی فروغی دانشکده‌ی فنی دانشگاه تهران را افتتاح کرد و در ۱۳۲۲ سرکنسول روسیه‌ی شوروی در تبریز یوسف افتخاری (تصویر روبرو) سندیکالیست مستقل و ضدشوروی نامدار را به تهران تبعید کرد و از فعالیتش در قلمرو تحت اشغال روسها جلوگیری کرد.

در ۱۳۳۸ دولت برای تأسیس دانشگاه شیراز پنج میلیارد ریال اعتبار تأمین کرد و در همین روز منظور قادر وزیر امور خارجه پاکستان وارد تهران شد. در ۱۳۳۹ بنا به دعوت سران جبهه ملی گردهمایی بزرگی در جلالیه تشکیل شد ولی دولت از اجرای برنامه جلوگیری کرد و در نتیجه بین مردم و پلیس زد و خورد در گرفت.

سیزدهم شهریور در تاریخ سیاسی جهان نیز روزی پر جنب و جوش بوده است. در سال ۴۷۶ میلادی اودوآکر پس از فتح رم خود را پادشاه ایتالیا نامید و رومولوس آخرین امپراتور روم غربی (تصویر روبرو) را عزل کرد. به این ترتیب امپراتوری روم غربی از میان رفت. در سال ۳۰۸ هجری خورشیدی نیروهای اسلاو (قبایل رِداری و

اوبوتریت‌ها) در نزدیکی براندنبورگ در جایی به نام لنزن از نیروهای ساکسون شکست خوردند. ساکسونها پس از تحمل تلفات زیاد کل سربازان اسلاو را کشتار کردند. در ۱۲۴۹ به دنبال عزل ناپلئون سوم از مقام امپراتوری جمهوری سوم در فرانسه تاسیس شد و در ۱۲۶۵ رئیس قبیله‌ی چروکی جرونیمو پس از سی سال جنگ با ارتش ایالات متحده شکست را پذیرفت و تسلیم شد. در سال ۱۳۱۹ پس از اعلان جنگ انگلستان به آلمان نازی، اولین هواپیمای انگلیسی به حریم هوایی آلمان حمله برد و یک سال بعد در ۱۳۲۰ پس از اعلان جنگ آمریکا به اولین درگیری دریایی دو کشور با حمله‌ی یک زیردریایی آلمانی به یک کشتی آمریکایی آغاز شد. در ۱۳۴۹ هم سالوادور آلنده به ریاست جمهوری شیلی برگزیده شد.

جرج ایستمن

دادابهائی نائوروجی

جرونیمو

در سیزدهم شهریور سال ۱۱۶۰ هجری خورشیدی ۴۴ مهاجر اسپانیایی روستایی به نام El Pueblo de Nuestra Señora La Reina de los Ángeles de Porciúncula (روستای بانویمان، ملکه‌ی

فرشتگان پورزیونکولا) را بنیان نهادند، که امروز به لس آنجلس تبدیل شده است. تصویر زیر این روستا را در آستانه‌ی تبدیل شدن به شهر در قرن نوزدهم میلادی نشان می‌دهد.

در سال ۱۲۶۱ ادیسون نخستین نیروگاه برقی را راه‌اندازی کرد و بخشی به مساحت یک کیلومتر مربع را در مانهاتان با لامپ روشن کرد. معمولاً این روز را آغازگاه عصر برق به شمار می‌آورند. در ۱۲۶۷ جرج ایستمن شرکت ساخت دوربین عکسبرداری کداک را ثبت کرد که نوآوری‌اش استفاده از فیلم حلقه شده بود، و در ۱۳۷۷ لری پیج و سرگی برین شرکت گوگل را تأسیس کردند.

شاتوبریان

ایوان ایلچ

سالوادور آلنده

لری پیج

زادگان نامدار این روز عبارتند از فرانسوا رنه دو شاتوبریان ادیب فرانسوی (۱۱۴۷)، دادابهائی

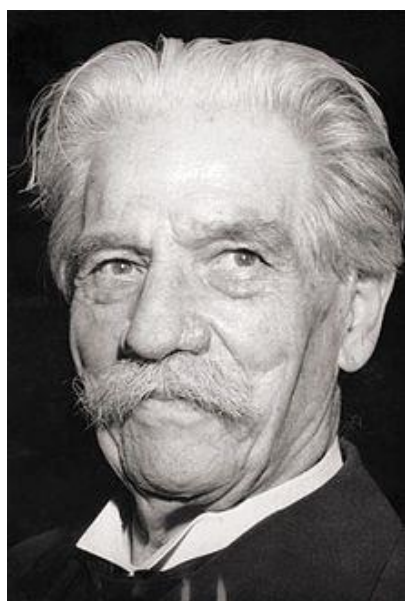
نائوروجی اقتصاددان و دولتمرد زرتشتی هندی (۱۲۰۴)، تقی ارانی (۱۲۸۲) و ایوان ایلچ فیلسوف و کشیش

اتریشی کروات تبار (۱۳۰۵).

روز سیزدهم شهریور سال ۱۷۸ هجری خورشیدی امام موسی کاظم درگذشت. سایر رفتگان این روز

عبارتند از طغرل شاه سلجوقی (۴۴۲)، آلبرت شوایتزر پزشک و الاهیدان فرانسوی-گابونی (۱۳۴۴)، و ژرژ

سیمنون نویسنده‌ی بلژیکی داستانهای پلیس، (۱۳۶۸).

آلبرت شوایتزر

سکه‌ی دینار زر طغرل سلجوقی

ژرژ سیمنون